

ЮБІЛЕЇ

ЛЕОНІД ОЛЕКСАНДРОВИЧ ГРІФФЕН (до 80-річчя від дня народження)

23 вересня 2015 р. виповнюється 80 років від дня народження Леоніда Олександровича Гріффена – фахівця в галузі електротермії, історії техніки, суспільствознавства, пам'яткознавства та музеєзнавства, доктора технічних наук, професора, члена Академії наук вищої освіти України, Академії інженерних наук України, Академії інженерних наук РФ. Основними напрямками його досліджень є структури електронагрівних матеріалів та пристрої на їх основі, методологічні проблеми історії техніки, філософія історії.

Леонід Олександрович народився в с. Червоне Гайворонського району Кіровоградської області в учительській родині. Дитинство його, як і у більшості ровесників, було опалене війною. Вже у шкільні роки проявився його інтелектуальний потенціал, талант лідера, музичний та художній хист. Після закінчення середньої школи він став студентом електротехнічного факультету КПІ, отримавши кваліфікацію «інженер-електрик, електричні станції, мережі та системи». З 1958 р. Л. О. Гріффен працював за направленням інженером з автоматики на Краматорській ТЕЦ Донбасенерго (м. Краматорськ).

За три роки став аспірантом на теплоенергетичному факультеті в КПІ. У 1965 р. захистив кандидатську дисертацію і працював викладачем у КПІ.

Крім успішної роботи над науковою темою та викладання активно займався громадською діяльністю.

Протягом тринадцяти років Л. О. Гріффен працював у Науково-дослідному інституті з переробки штучних та синтетичних волокон у м. Києві, виконуючи обов'язки завідувача сектора. З 1980 по 1999 рр. очолював лабораторію в Інституті проблем матеріалознавства Академії наук України. Там у 1996 р. захистив докторську дисертацію.

Праці Л. О. Гріффена отримують всесоюзне визнання, щорічні конференції під його науковим керівництвом відвідують фахівці з усіх республік Союзу.

З 2001 по 2005 рр. Л. О. Гріффен обіймав посаду директора Державного політехнічного музею, створеного при НТУУ «КПІ». За цей час музей помітно активізував експозиційну та наукову роботу. Були підготовлені нові експозиції, виконані на високому професійному рівні. Розпочалися ініційовані Б. Є. Патонем щоквартальні наукові читання з циклу «Видатні конструктори України» з залученням провідних науковців держави і регулярним виданням матеріалів. Було започатковане проведення під науковим керівництвом Л. О. Гріффена щорічних Всеукраїнських наукових конференцій «Актуальні питання історії науки і техніки» та Всеукраїнських науково-практичних конференцій «Український технічний музей: історія, проблеми, перспективи». Під редагуванням Л. О. Гріффена вперше

в Україні почав регулярно видаватися науковий збірник «Дослідження з історії техніки». За його ініціативою при музеї було відкрито аспірантуру зі спеціальності 07.00.07 – історія науки і техніки, і уже через три роки успішно захищено підготовлені під його керівництвом перші дисертації. У 2003 р. Л. О. Гріффен отримав звання професора зі спеціальності 07.00.07 – історія науки і техніки.

Особливо слід відзначити заслуги Леоніда Олександровича щодо започаткування у 2002 р. першої в Україні Асоціації працівників музеїв технічного профілю, президентом якої він є донині. Асоціація забезпечує спілкування працівників технічних музеїв, сприяє підвищенню їх кваліфікації, наданню їм методичної допомоги, а також допомагає у відстоюванні інтересів технічних музеїв та їх працівників.

З 2006 р. Л. О. Гріффен очолював кафедру дизайну в Мистецькому інституті художнього моделювання та дизайну. На цій посаді він активно сприяв підвищенню кваліфікації майбутніх дизайнерів, зокрема, за допомогою введення в курс їх підготовки інженерних дисциплін, необхідних у роботі дизайнерів. Для майбутніх дизайнерів ним створений курс «Світлотехніка та освітлення в дизайні», що, зокрема, викладений у посібнику «Основи світлотехніки для дизайнерів», виданий у Чернігові у 2012 р. (у співавторстві з С. В. Чирчик).

З 2007 р., спочатку за сумісництвом, а потім у штаті, Л. О. Гріффен працює на посаді провідного наукового співробітника в Центрі пам'яткознавства Національної академії наук і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Його плідна наукова робота в галузі теорії пам'яткознавства та музеєзнавства відображена в ряді публікацій, зокрема в першій такого плану монографії «Український технічний музей» (у співавторстві з В. О. Константиновим), а також «Пам'ятки техніки» (у співавторстві з В. О. Константиновим і О. М. Титовою). У 2012 р. під загальною редакцією Л. О. Гріффена і О. М. Титової побачила світ унікальна монографія «Основи пам'яткознавства». За ініціативою, а також під редактуванням Л. О. Гріффена в Центрі видається науковий журнал «Питання історії науки і техніки», що став справжньою трибуною фахівців з історії науки і техніки, музеєзнавства, пам'яткознавства. Він є також членом редакційних колегій ряду фахових видань з історії науки і техніки, музеєзнавства, пам'яткознавства. Крім того, Л. О. Гріффен здійснив ряд заходів, спрямованих на розвиток досліджень у цій галузі та підготовку наукових кадрів. Він є головою наукового семінару Центру. За ініціативою Л. О. Гріффена в Центрі пам'яткознавства відкрито аспірантуру зі спеціальності 26.00.05 – Музеєзнавство. Пам'яткознавство. Протягом 2008–2012 рр. він очолював спеціалізовану вчену раду з цієї спеціальності. Наразі в Центрі захищено 28 дисертацій.

Л. О. Гріффен – автор понад 200 наукових праць, зокрема 15 монографій і 50 винаходів, деякі з них захищені іноземними патентами, реалізовані на практиці. Ним особисто підготовлені 11 кандидатів: чотири – технічних і сім – історичних наук. Під його науковим керівництвом проведено 13 Всеукраїнських наукових, 3 Міжнародних та 10 Всеукраїнських науково-практичних конференцій. Він є головою Наглядової ради музею «Київська фортеця».

Л. О. Гріффен продовжує плідну наукову, громадську та організаторську роботу. Щиро вітаємо ювіляра і зичимо міцного здоров'я і подальшої успішної творчої діяльності.

Пістоленко І. О., канд. іст. наук, старш. науковий співробітник,
зав. сектора Полтавського музею авіації і космонавтики